

Pavadinimas: Globalizacijos procesų poveikis lenkų kalbos leksikos raidai.

Dalykas: Lenkų tautinės mažumos gimtoji kalba ir literatūra

Klasė: IV gimnazijos

Pasiekimų sritis: žr. pasiekimų raida:

Kalbėjimas, klausymas ir sąveika

Samprotauja apie tekste keliamų problemų, sprendimo būdų ir išvadų pagrįstumą. Vertina teksto turinį, faktų ir (ar) nuomonės daroma įtaką. Paaiškina, kaip kalbinės raiškos priemonės veikia kito žmogaus ir visuomenės nuomones, jų vertybines nuostatas.

Skaitymas ir teksto supratimas

Pasirinktuose šaltiniuose randa, atrinka ir vertina informaciją, reikalingą konkrečiai problemai spręsti. Palygina, sistemina ir apibendrina informaciją iš kelių skirtingų šaltinių.

Rašymas ir teksto kūrimas

Naudojasi įvairiais šaltiniais plėtodamas temą ir argumentuodamas teiginius. Redaguodamas tekstus taiko sukauptas kalbos žinias, daugeliu atvejų naudojasi įvairiais informacijos šaltiniais. Saugodamas autorių teises daugeliu atvejų nurodo perteikiamos informacijos ir vaizdinės medžiagos šaltinį.

Kalbos pažinimas

Vartoja kalbos ir kalbotyros terminus, numatytus pagrindinio ir vidurinio ugdymo mokymosi turinyje, nagrinėdamas pranešimų kalbinę raišką ir aptardamas kalbinius reiškinius.

Plėtoja žodyną vartodamas abstrakcinę ir specifinę leksiką, susijusią su literatūros ir kultūros probleminėmis temomis. Aptaria leksikos plėtotės būdus ir naujų žodžių atsiradimo priežastis, pateikia pavyzdžių.

Tyrinėja, palygina ir aptaria lenkų kalbos ir kitų kalbų panašumus ir skirtumus įvairiuose kalbos lygmenyse. Aptaria leksinius skolinius kalboje, siedamas jų atsiradimą su istoriniu kontekstu ir tarpkultūriniais kontaktais, pateikia skolinių iš įvairių kalbų pavyzdžių.

Taiko kalbos žinių kaupimo iš įvairių šaltinių, jų sisteminimo ir vartojimo strategijas. Atlieka tiriamuosius darbus: kelia nesudėtingus probleminius klausimus, tyrinėja ir analizuoja kalbos reiškinius, daro išvadas ir apibendrina.

Tikslingai naudojasi įvairiais spausdintiniais ir skaitmeniniais kalbos žodynais, kitais šaltiniais ir mokymosi priemonėmis.

Mokymo(si) turinio tema:

Kalbos atmainų ir tekstų įvairovė.

Mokomasi atpažinti ir aptarti tekstų kalbinės (leksinės, gramatinės) raiškos priemones įvairiuose tekstų žanruose. Mokomasi nurodyti ir aptarti elektroninių tekstų raiškos ypatumus (leksika, sutrumpinimai ir santrumpos; rašyba, skyryba, kiti grafiniai ženklai).

Kalbinė komunikacija ir kalbos kultūra.

Mokomasi vertinti ir redaguoti tekstus stilistiniu (parinkti tinkamą leksiką ir gramatinės konstrukcijas, vengti leksinių ir gramatinių pasikartojimų) ir estetiniu (kūrybiškai vartoti palyginimus, epitetus, metaforas, perifrazes ir kitas stilistines kalbos priemones) atžvilgiais. Gilinami įgūdžiai teksto rišlumui pasiekti. Mokomasi išvelgti ir aptarti formaliojo ir semantinio rišlumo apraiškas.

Lenkų kalbos raida ir jos sąsajos su kitomis kalbomis.

Mokomasi suprasti ir aptarti lenkų kalbos leksikos plėtotės būdus: žodžių darinius, semantinius naujadarus ir skolinius, pateikti jų pavyzdžių. Aptariamas globalizacijos procesų

poveikis lenkų kalbos leksikos raidai, remiantis konkrečiais pavyzdžiais. Gretinami lenkų ir kitos kalbos tekstai ir jų kalbinės raiškos (leksikos ir gramatikos lygmenyje) elementai.
Ilgalaikio plano dalis (nurodoma kokios temos/-ų prieš tai buvo mokomasi) Lenkų kalbos raida ir jos sąsajos su kitomis kalbomis.
Valandų skaičius nurodytas ilgalaikiame plane: 3 val.
Mokymosi uždaviniai (pamatuojami) ir vertinimo kriterijai: Dirbdami su tekstais, vartos kalbos ir kalbotyros terminus, aptars leksikos plėtotės būdus ir naujų žodžių atsiradimo priežastis su įvairių sričių žiniomis ir asmenine patirtimi ir atitinkamais pavyzdžiais. Redaguodami savo tekstą, taisys klaidas, ieškodami tinkamesnių žodžių ir gramatinių konstrukcijų. Nagrinės leksinius skolinius kalboje, pagrįs jų atsiradimą tarpkultūriniais kontaktais, remdamasis tinkamais skolinių iš įvairių kalbų pavyzdžiais. Kels probleminius klausimus, kūrybiškai atliks tyrimus ir analizuos kalbos reiškinius, tinkamai darys išvadas ir apibendrins. Tikslingai naudosis įvairiais spausdintiniais ir skaitmeniniais žodynais, šaltiniais ir mokymo priemonėmis.
Galimi mokymo(si) metodai, siūloma veikla: Įtraukianti paskaita, darbas grupėse, teksto analizė, rezultatų pristatymas ir diskusija, refleksija. Atvejo analizė grupėse.
Turinys, pateikiamas tekstu su nuorodomis (Žr. Turinys: Lekcija I. Pojęcie globalizacji i jej wpływu na język i kulturę polską. Lekcja II Zapożyczenia z języka angielskiego jako wynik globalizacji i internacjonalizacji języka polskiego)
Užduotys, skirtos pasiekti mokymosi uždavinių: 2 užduočių komplektai (vertinimas taškais pagal instrukciją).
Užduotys, skirtos vertinimui ir įsivertinimui (vertinimo instrukciją rengti pagal 2 priedą): klausimai įsivertinimui: <ul style="list-style-type: none"> • Nurodau tekste ir aptariu naujus skolinius susijusius su globalizacija ir internacionalizacija, pateikiu vartotinių ir nevartotinių pavyzdžių. • Paaiškinu globalizacijos reiškinį ir nurodau skolinių atsiradimo priežastis. • Redaguoju tekstą, randu jame naujų skolinių iš anglų kalbos ir pateikiu jų bendrinės kalbos atitikmenis.
Namų darbai (jei reikia, nurodykite, kokius namų darbus mokiniai turėtų atlikti): 2 namų darbų užduočių komplektai
Siūloma papildoma medžiaga / literatūra / skaitmeninės mokymo priemonės: <p>Kłosińska K., <i>Czy powinniśmy bać się zapożyczeń</i>, Video. Prieiga: https://zpe.gov.pl/a/film/DUQxZlg7B. (15.07.2024)</p> <p>Masojć I., <i>Gramatyka współczesnego języka polskiego. Słowotwórstwo rzeczowników</i>. Vilnius 2015, p.112. Prieiga: https://www.vdu.lt/cris/bitstream/20.500.12259/98224/2/ISBN9786094710391.pdf (15.07.2024)</p> <p>Słownik języka polskiego PWN. Prieiga https://sjp.pwn.pl/slowniki/</p> <p>Twarowska A., Dąbrowska-Prokopowska E., <i>Przemiany języka polskiego w aspekcie kultury globalnej i społeczeństwa informacyjnego</i>, w: <i>Kultura w Polsce w XXI wieku. Konteksty kulturowe, społeczne i medialne</i>. (red.) Dąbrowska-Prokopowska E., Zaniewska M., Goryń P., Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, p. 325-339. Prieiga: https://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/bitstream/11320/11066/1/A_Twarowska_E_Dabrowska_Prokopowska_Przemiany_jezyka_polskiego.pdf (15.07.2024)</p> <p><i>Uniwersalny słownik języka polskiego</i>, red. S. Dubisz, t. 1: A–J, Warszawa 2003, p. 1014.</p> <p>Walczak B., <i>Język wobec procesów globalizacji</i>, <i>Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis Studia Linguistica VI</i> (2011). Prieiga: https://rep.up.krakow.pl/xmlui/bitstream/handle/11716/4908/AF107--1-2--Jezyk-wobec-procesow-globalizacji--Walczak.pdf?sequence=1&isAllowed=y (15.07.2024)</p>

Waszakowa K., *Internacjonalizacja w słowotwórstwie polszczyzny przełomu XX i XXI wieku jako przykład jednostronnych kontaktów językowych*, Bulletin De La Société Polonaise De Linguistique, Fasc. LXXV, 2019, p. 179-193. Prieiga: <http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.desklight-053395af-5f79-44fd-b7e7-c33078fba73f> (15.07.2024)

Witalisz A., *Przewodnik po anglicyzmach w języku polskim*, Kraków 2016. Prieiga <https://rep.up.krakow.pl/xmlui/bitstream/handle/11716/9370/Przewodnik-po-anglicyzmach-Witalisz.pdf> (08.08.2024)

Reikalingi materialiniai ir technologiniai ištekliai: Šiuolaikinės lenkų kalbos žodynai, prieiga prie interneto ir kompiuterio, interaktyvi lenta

Pateikta konkreti medžiaga, kurią galima naudoti pamokoje (užduočių lapai, veiklų planai): užduočių lapas, veiklų planas

Priedas 1. Mokymui(si) skirtas turinys.

LEKCJA 1.

Temat: Pojęcie globalizacji i jej wpływu na język i kulturę polską

Przed lekcją:

Nauczyciel prosi uczniów, aby znaleźli w Internecie definicję pojęcia globalizacji lub skorzystali z tekstu podanego w **Załączniku A1** i odpowiedzieli na pytania:

- - Czy zgadzacie się, że młodsze pokolenia mogą tracić zainteresowanie rodzimą kulturą na rzecz kultury globalnej, miejscowe obrzędy i tradycje będą zanikać pod wpływem nowych form wyrazu kulturowego, np. andrzejki stają się mniej popularne, walentynki zaś bardziej?
- - Co sądzicie o tym, że obrzęd dziadów już nie istnieje, natomiast młodzi chętnie uczestniczą w zabawach w strojach halloweenowych [helowinowych]?

Faza wprowadzająca:

1. Nauczyciel prosi uczniów, by odpowiedzieli na wcześniej zadane pytania. Uczniowie dzielą się odpowiedziami. Nauczyciel podsumowuje odpowiedzi.

2. Nauczyciel wyświetla i odczytuje temat lekcji: „**Pojęcie globalizacji i jej wpływu na język i kulturę polską**” oraz cele lekcji 1. Uczeń:

- zrozumie termin „globalizacja”, rozpozna wyrazy i zjawiska kulturowe związane z globalizacją
- nauczy się krytycznej oceny wyrazów związanych z globalizacją
- zredaguje tekst, w którym zastąpi wyrazy powstałe w wyniku globalizacji
- napisze tekst, w którym użyje wyrazów związanych z globalizacją

Faza realizacyjna:

1. Nauczyciel wyświetla na tablicy **przykłady przedrostków (prefiksoidów) pochodzących z języka angielskiego i komentuje je:**

cyber-: stosowany w kontekście związanym z komputerami, Internetem i technologią. Np. *cyberprzestrzeń, cyberbezpieczeństwo, cyberatak*.

e-: skrót od „elektroniczny”. Stosowany do określenia usług i procesów realizowanych za pomocą technologii cyfrowych. Np. *e-mail, e-book*.

bio-: pochodzi z greckiego, ale zyskał popularność dzięki angielskiemu użyciu. Odnosi się do życia i biologii. Np. *biotechnologia, biodegradacja, biopaliwo*.

nano-: przedrostek pochodzący z greckiego „nanos” (karzeł), popularność zyskał w języku angielskim w kontekście nauki i technologii. Np. *nanotechnologia, nanocząsteczki, nanomateriały*.

Komentarz nauczyciela: Nowe przedrostki (Irena Masojć nazywa je prefiksoidami) i sufiksy są angielskimi częstkami wyrazowymi, podobnymi do polskich przedrostków. Łącząc się z polskimi wyrazami, tworzą całą serię nowych słów (*eko – ekosystem, mega – megafauna*). Części wyrazowe podobne do polskich przedrostków jednak stanowiące części wyrazów angielskich, tworzą na gruncie polskim złożenia prefiksoidalne, np. *multikino, cyberprzestrzeń, ekożywność*. Na gruncie polskim powstają nowe formy, tzw. hybrydy językowe, np. słowo *haktywista* oznacza hakera-aktywistę, czyli osobę wykorzystującą swoje umiejętności komputerowe w celach protestów społecznych lub politycznych, *videorozmowa* (video i rozmowa), *webstrona* (web i strona). Nauczymy się tworzenia polskich wyrazów za pomocą przedrostków obcego pochodzenia oraz zastępowania ich polskimi odpowiednikami.

Na podstawie: Irena Masojć, *Gramatyka współczesnego języka polskiego. Słowotwórstwo rzeczowników*. Wilno 2015, s.112.

Krystyna Waszakowa, *Internacjonalizacja w słowotwórstwie polszczyzny przełomu XX i XXI wieku jako przykład jednostronnych kontaktów językowych*, *Bulletin De La Société Polonaise De Linguistique*, Fasc. LXXV, 2019, s. 179-193

4. Praca w grupach. Nauczyciel dzieli klasę na grupy i rozdaje karty pracy (**Załącznik B1**). W karcie pracy dobierając ćwiczenia do poziomu uczniów¹. Karta pracy może być oceniona wybiórczo lub w całości wg punktów proponowanych w ocenie karty pracy (dwie lekcje poświęcone temu tematowi mogą być oceniane razem).

5. Prezentacja wykonanych zadań. Nauczyciel prosi, by uczniowie śledzili teksty, gdy kolejna grupa będzie dokonywać prezentacji. Nauczyciel ocenia pracę uczniów (**Załącznik B2**).

Faza podsumowująca:

1. Uczniowie tworzą notatkę podsumowującą lekcję: zapisują określenie globalizacji i przykłady wyrazów związanych z globalizacją. Inny wariant podsumowania: uczniowie samodzielnie podsumowują swoją wiedzę, odpowiadając na pytania kontrolne, sprawdzając odpowiedzi i oceniając siebie (**Załącznik C1**)

3. Nauczyciel ponownie odczytuje temat i cele lekcji. Inicjuje krótką rozmowę na temat kryteriów sukcesu. Natomiast uczniowie samodzielnie oceniają siebie według kryteriów i zaznaczają poziom, które osiągnęli.

Kryteria sukcesu	Wspaniale	Średnio	Miernie	Komentarz (dlaczego?)
Rozumiem termin „globalizacja”,				
Rozpoznaję wyrazy i zjawiska kulturowe związane z globalizacją.				
Potrafię zastosować nowe przedrostki w sposób poprawny				

¹ Ćwiczenia można wykonywać wybiórczo. Trudniejsze są oznaczone gwiazdką.

Potrafię zredagować tekst i zastąpić w nim zapożyczone przedrostki				
--	--	--	--	--

4. Nauczyciel zadaje pracę domową (**Załączniki D1-D2**).

Załącznik A1

Globalizacja to proces integracji gospodarczej, politycznej, kulturalnej i technologicznej na skalę światową. Oznacza to, że kraje i społeczności na całym świecie stają się coraz bardziej powiązane i zależne od siebie nawzajem. Globalizacja wpływa na niemal każdy aspekt współczesnego życia, od gospodarki po kulturę, technologie i komunikację.

Szybki rozwój Internetu umożliwia natychmiastową wymianę informacji na całym świecie. Z tego powodu obserwujemy rozprzestrzenianie się podobnej kultury masowej (muzyki, filmów, literatury i mody) na całym świecie. Globalizację wspiera przemieszczanie się ludzi między krajami w poszukiwaniu pracy, z powodu poszukiwania lepszych warunków życia lub z powodów politycznych. Wzajemne wpływy języków, które prowadzą do zapożyczeń i zmian w strukturze językowej. Możemy zauważyć, że często używamy produktów, które pochodzą z różnych części świata (np. elektronika z Azji, jedzenie z Ameryki Łacińskiej). Muzyka, którą słuchamy, i filmy, które oglądamy, nie różnią się w innych krajach cywilizacji zachodniej, ponieważ podobny dostęp do produktów i usług, jesteśmy otwarci na współpracę międzynarodową i wymianę kulturową. Mamy dostęp do literatury, kuchni z różnych części świata, co prowadzi do zrozumienia innych kultur, np. hollywoodzkie filmy są znane na całym świecie i na co dzień jemy dania z różnych kuchni świata, np. *sushi*, *pizzę*, *tacos*. W ten sposób stajemy się świadkami adaptacji obcych elementów kulturowych czasem kosztem zaniedbania lokalnych tradycji.

Tekst na podstawie:

Uniwersalny słownik języka polskiego, red. S. Dubisz, t. 1: A–J, Warszawa 2003, s. 1014, pojęcie *globalizacja*.

Anna Twarowska, Ewa Dąbrowska-Prokopowska, *Przemiany języka polskiego w aspekcie kultury globalnej i społeczeństwa informacyjnego*, w: *Kultura w Polsce w XXI wieku. Konteksty kulturowe, społeczne i medialne*. red. Ewa Dąbrowska-Prokopowska, Martyna Zaniewska, Patrycja Goryń, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, s. 325-339.

Bogdan Walczak, *Język wobec procesów globalizacji*, *Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis Studia Linguistica VI* (2011).

Pytania do dyskusji:

- 1) Czy zgadzacie się, że młodsze pokolenia mogą tracić zainteresowanie rodzimą kulturą na rzecz kultury globalnej, miejscowe obrzędy i tradycje będą zanikać pod wpływem nowych form wyrazu kulturowego, np. andrzejki stają się mniej popularne, walentynki zaś bardziej?
- 2) Co sądzicie o tym, że obrzęd dziadów jest poza literaturą nie istnieje, natomiast młodzi chętnie uczestniczą w zabawach w strojach halloweenowych [helowinowych]?

Załącznik B1

Karta pracy

Ćwiczenie 1. Uzupełnij luki w zdaniach, używając odpowiednich przedrostków lub części wyrazowych podanych w nawiasach. (4 p.)

1. cyber-; 2. e-; 3. bio-; 4. nano-

-
1. W dzisiejszych czasach coraz więcej osób korzysta z _____ (elektronicznych książek) zamiast tradycyjnych.
 2. _____ technologia jest jednym z najważniejszych kierunków współczesnej nauki.
 3. W dzisiejszym świecie _____ bezpieczeństwo jest kluczowym aspektem ochrony danych.
 4. _____ cząsteczki są coraz częściej wykorzystywane w medycynie do precyzyjnego dostarczania leków.

Ćwiczenie 2. Dopasuj cząstki *cyber-*, *e-*, *bio-*, *nano-* do poniższych definicji i wpisz odpowiednie słowo. (4 p.)

1. _____ logia: nauka zajmująca się organizmami żywymi i ich procesami.
2. _____ przestrzeń: wirtualna przestrzeń stworzona przez sieci komputerowe.
3. _____ mail: wiadomość wysyłana za pośrednictwem Internetu.
4. _____ technologia: technologia zajmująca się tworzeniem i wykorzystaniem struktur o bardzo małych rozmiarach.

Ćwiczenie 3. Uzupełnij zdania odpowiednimi słowami, dodając odpowiedni przedrostek (*cyber-*, *e-*, *bio-*, *nano-*) do podanego wyrazu w nawiasach. (4 p.)

1. _____ (przestrzeń) jest niebezpieczna bez odpowiednich zabezpieczeń.
2. Coraz więcej ludzi korzysta z _____ (książka) zamiast papierowych wersji.
3. Dzięki _____ (technologia) możemy produkować bardziej ekologiczne materiały.
4. _____ (cząsteczka) są wykorzystywane w nowoczesnych lekach.

Ćwiczenie 4: Przeczytaj poniższy tekst i uzupełnij luki odpowiednimi słowami, używając przedrostków (*cyber-*, *e-*, *bio-*, *nano-*) oraz podanych wyrazów. Następnie podaj krótkie wyjaśnienie, dlaczego wybrane słowa są odpowiednie. (4 p.)

W dzisiejszym świecie _____ (technologia) odgrywa kluczową rolę w rozwoju medycyny. Na przykład, _____ (cząsteczka) są wykorzystywane do precyzyjnego dostarczania leków do chorych komórek. Z kolei, _____ (przestrzeń) stała się nowym polem bitwy dla specjalistów zajmujących się bezpieczeństwem. Ważne jest także, aby _____ (elektroniczne książki) były dostępne dla wszystkich, co umożliwia rozwój edukacji na całym świecie.

Ćwiczenie 5. Uzupełnij zdanie, używając poniższych wyrazów z przedrostkami i zapożyczeń z angielskiego w odpowiednim kontekście. To ćwiczenie pomoże Ci zrozumieć i zapamiętać przedrostki oraz części wyrazowe pochodzące z języka angielskiego, które już weszły do języka polskiego w wyniku globalizacji. (6 p.)

1. Cyberprzestrzeń; 2. Biodegradacja; 3. Technofobia; 4. Nanotechnologia; 5. Marketing; 6. Manager

1. W _____ wiele firm inwestuje w nowoczesne zabezpieczenia przed hakerami.
2. Dzięki _____ odpady organiczne rozkładają się szybciej i bezpieczniej dla środowiska.
3. Niektórzy ludzie cierpią na _____, co oznacza lęk przed nowoczesną technologią.
4. _____ umożliwia tworzenie niezwykle małych, ale bardzo efektywnych urządzeń medycznych.

5. Skuteczny _____ może znacznie zwiększyć sprzedaż produktów.
6. Dobry _____ potrafi skutecznie zarządzać zespołem i motywować pracowników.

Ćwiczenie 6*. Praca w 3 grupach. Wyszukajcie w Internecie 10 przykładów nowych słów lub zwrotów, które pojawiły się w języku polskim w ostatnich latach. Zidentyfikujcie źródło każdego z tych słów (np. angielski, francuski, niemiecki, japoński). W grupach omówcie, jakie korzyści i zagrożenia wynikają z globalizacji dla języka polskiego. Zastanówcie się, jak język polski może się zmieniać w przyszłości pod wpływem globalizacji. **(10 przykładów z wyjaśnieniami daje 10 punktów)**

Ćwiczenie 7*. Praca w 3 grupach. Przeczytaj tekst. Wypisz co najmniej 3 zapożyczenia z języka angielskiego. Zastanów się i podziel się spostrzeżeniami w grupie, czy możesz zapożyczenia zastąpić odpowiednimi polskimi wyrazami lub wyrażeniami. **(każdy punkt za znalezione i wytłumaczone zapożyczenie, 3 p.)**

Tekst 1: Technologia i media społecznościowe

W dzisiejszych czasach media społecznościowe odgrywają ogromną rolę w naszym życiu. Coraz więcej osób spędza czas na platformach takich jak Facebook, Instagram czy Twitter. Dzięki social mediom możemy łatwo komunikować się z przyjaciółmi i rodziną, a także dzielić się swoimi zdjęciami i filmami. Influencerzy zdobywają popularność i mają duży wpływ na opinie i zachowania swoich followersów. Live streaming staje się coraz bardziej popularny, umożliwiając ludziom dzielenie się swoimi doświadczeniami na żywo.

Tekst 2: Technologia w edukacji

E-learning zyskuje na popularności, zwłaszcza w dobie pandemii. Studenci mogą korzystać z platform edukacyjnych, aby uczyć się zdalnie. Webinary i kursy online stają się codziennością dla uczniów i nauczycieli. Wirtualne klasy umożliwiają interakcję w czasie rzeczywistym, a materiały edukacyjne są dostępne na kliknięcie. To otwiera nowe możliwości dla osób, które chcą zdobywać wiedzę z różnych zakątków świata.

Tekst 3: Moda i styl życia

W świecie mody fast fashion dominuje rynek. Konsumenci mogą kupować trendy ubrania za niską cenę w sklepach takich jak Zara czy H&M. Influencerzy często promują te marki na swoich profilach, co zwiększa ich popularność. Eventy takie jak Fashion Week przyciągają uwagę mediów i są okazją do prezentacji nowych kolekcji. W międzyczasie, lifestyle blogi oferują porady dotyczące stylu życia, diety i fitnessu.

Ćwiczenie 8*. Wysłuchaj rozmowy nastolatków. W rozmowie toczącej się w domu Ani biorą udział trzy osoby: Ania (15 lat), Michał (16 lat) i Julia (15 lat). Przeczytaj jeszcze raz rozmowę i znajdź polskie odpowiedniki zapożyczeń z języka angielskiego. Tam, gdzie to jest możliwe, zastąp zapożyczenia odpowiednimi polskimi wyrazami lub wyrażeniami. **(15 p.)**

Ania: Hej, Michał, widziałeś już nową grę na PlayStation? Słyszałam, że ma super grafikę i mega gameplay.

Michał: Tak, widziałem trailer na YouTube. Wygląda epicko! Już zamówiłem pre-order. Ty też zamawiasz?

Ania: Zastanawiam się. Muszę najpierw sprawdzić recenzje na gamingowych portalach. Nie chcę wydawać kasy na coś, co nie będzie warte swojej ceny.

Julia: Hej, o czym rozmawiacie? Właśnie skończyłam live streaming na TikToku. Mnóstwo osób pytało o nową grę.

Ania: Gadamy o tej nowej grze na PlayStation. Michał już zamówił, a ja jeszcze nie jestem pewna.

Julia: Ja też zamówiłam. Wiesz, na Instagramie widziałam, że kilku influencerów już ją testowało i bardzo chwalili.

Michał: No właśnie, te opinie są mega ważne. A propos, widzieliście nowy update na Spotify? Dodali jakieś nowe funkcje do playlist.

Ania: Tak, teraz można udostępniać playlisty bezpośrednio na social media. Super sprawa! Już dodałam kilka nowych piosenek do mojej workout playlist.

Julia: Świetnie! Ja też muszę sprawdzić. A co z e-learningiem? Mieliliśmy dzisiaj webinarium z biologii, ale niestety przegapiłam.

Michał: Spoko, było nagrywane. Możesz obejrzeć replay na platformie szkolnej. Mówili o najnowszych odkryciach w biotechnologii.

Ania: Dzięki, Michał. Zawsze mogę na ciebie liczyć. A wracając do gier, widzieliście już nowe headsety do VR? Wirtualna rzeczywistość staje się coraz bardziej realistyczna.

Julia: Tak, widziałam! Teraz nawet fitness można wykonywać w VR. To świetna alternatywa dla tradycyjnych ćwiczeń.

Michał: W sumie, fajnie że globalizacja przynosi nam tyle nowinek technologicznych. Dzięki niej możemy korzystać z najlepszych osiągnięć na całym świecie.

Ania: Zgadza się. A teraz, kto chce zagrać w coś na multiplayer? Mam nowy router i Internet śmiga jak nigdy!

Julia: Ja! Zawsze jestem gotowa na gaming session. Let's go!

Załącznik B2

Odpowiedzi do karty pracy

Ćwiczenie 1. 1.e-booków; 2. biotechnologia; 3. cyberbezpieczeństwo; 4. nanocząsteczki.

Ćwiczenie 2. 1.biotechnologia; 2. cyberprzestrzeń; 3. e-mail; 4. nanotechnologia.

Ćwiczenie 3. 1. cyberprzestrzeń; 2. e-booków; 3. biotechnologii; 4. nanocząsteczki

Ćwiczenie 4. Przykładowe krótkie wyjaśnienie tworzonych terminów: Biotechnologia jest dziedziną nauki zajmującą się organizmami żywymi i ich zastosowaniami, termin znany w medycynie. Nanocząsteczki to bardzo małe cząsteczki wykorzystywane do precyzyjnego dostarczania leków, termin przyjęty do nazwania takich cząstek. Cyberprzestrzeń odnosi się do wirtualnej przestrzeni, jest zrozumiała, ale jego użycie nie jest konieczne, można go zastąpić słowem Internet, sieć. E-booki to książki w formie elektronicznej, wyraz w tej formie upowszechnił się w użyciu w społeczeństwie. **(4 p.)**

Ćwiczenie 5 1. Cyberprzestrzeń; 2. Biodegradacja; 3. Technofobia; 4. Nanotechnologia; 5. Marketing; 6. Manager

Ćwiczenie 6. Przykłady odpowiedzi uczniów:

Globalizacja wpływa na język polski nie tylko poprzez zapożyczenia, ale również poprzez zmiany strukturalne, nowe style komunikacji, przemiany kulturowe i wpływ technologii. Przykłady pokazują, jak różnorodne mogą być źródła nowych słów w języku polskim, a procesy globalizacyjne (np. Europejczycy mają podobne upodobania kulinarne) wpływają na ich wprowadzanie do języka polskiego.

Przykłady wyrazów, które mogą przedstawić jako wynik globalizacji **(10 przykładów = 10 p.)**

a) Słowa pochodzenia angielskiego:

1. Komputer - z ang. „computer”. Słowo to weszło do polskiego języka wraz z rozwojem technologii komputerowej.
2. Internet - z ang. „internet”. Pojawiło się w polszczyźnie wraz z rozpowszechnieniem globalnej sieci komputerowej.
3. Smartfon - z ang. „smartphone”. To słowo zaczęło być używane wraz z pojawieniem się nowoczesnych telefonów komórkowych.
4. E-mail - z ang. „electronic mail”. To słowo używane jest równocześnie z polskim odpowiednikiem „poczta elektroniczna”.
5. Selfie - z ang. „selfie”. To słowo zdjęcie zrobione samemu sobie, zwykle smartfonem, umieszczane na portalu społecznościowym.
6. Blog - z ang. „blog”. Słowo to weszło do polszczyzny wraz z rozwojem internetowych dzienników osobistych.
7. Hejt - z ang. „hate”. W polszczyźnie oznacza nienawistne komentarze w Internecie.
8. Lajkować - z ang. „like”. Oznacza wyrażenie aprobaty, zwłaszcza w mediach społecznościowych.

b) Słowa pochodzenia włoskiego:

1. Pizza - z włoskiego „pizza”. Oznacza potrawę składającą się z ciasta drożdżowego, sosu pomidorowego i różnych dodatków.
2. Espresso - z włoskiego „espresso”. To słowo oznacza rodzaj kawy przygotowywanej pod ciśnieniem.

c) Słowa pochodzenia japońskiego:

1. Sushi - oznacza danie składające się z ryżu, ryb i innych dodatków.
2. Tsunami - oznacza wielką falę morską spowodowaną podwodnym trzęsieniem ziemi.

d) Słowa pochodzenia innego, np. matrioszka - z ros. „матрешка” ‘zestaw drewnianych lalek wkładanych jedna w drugą’, kebab - z tureckiego „kebab” ‘danie mięsne podawane w formie szaszłyka lub w bułce’.

Ćwiczenie 7. Przykładowe odpowiedzi. Znalezienie polskich odpowiedników. **(3 przykłady = 3 p.)**

1 grupa

1. Coraz więcej osób spędza czas na platformach takich jak Facebook, Instagram czy Twitter. Coraz więcej osób spędza czas na portalach społecznościowych takich jak Facebook, Instagram czy Twitter.

2. Dzięki social mediom możemy łatwo komunikować się z przyjaciółmi i rodziną. Dzięki mediom społecznościowym możemy łatwo komunikować się z przyjaciółmi i rodziną.

3. Influencerzy zdobywają popularność i mają duży wpływ na opinie i zachowania swoich followersów. Wpływowi blogerzy // influencerzy zdobywają popularność i mają duży wpływ na opinie i zachowania swoich obserwatorów (nie wszystkie anglicyzmy jesteśmy w stanie zamienić, ponieważ są one już używane w języku polskim).

2 grupa

4. Live streaming staje się coraz bardziej popularny, umożliwiając ludziom dzielenie się swoimi doświadczeniami na żywo. Transmisje na żywo stają się coraz bardziej popularne, umożliwiając ludziom dzielenie się swoimi doświadczeniami na żywo.

5. E-learning zyskuje na popularności, zwłaszcza w dobie pandemii. Nauczanie zdalne zyskuje na popularności, zwłaszcza w dobie pandemii.

6. Webinary i kursy online stają się codziennością dla uczniów i nauczycieli. Webinaria i kursy internetowe (lub pozostawienie anglicyzmów) stają się codziennością dla uczniów i nauczycieli.

7. Wirtualne klasy umożliwiają interakcję w czasie rzeczywistym. (brak odpowiednika)

8. Fast fashion dominuje rynek. (pol. szybka moda, brak odpowiednika)

9. Wydarzenia takie jak „Tydzień Mody” przyciągają uwagę mediów. W międzyczasie, blogi o stylu życia oferują porady dotyczące sposobu życia, diety i ćwiczeń na siłowni.

Ćwiczenie 8. Odpowiedzi (10 p., punkt za znaleziony odpowiednik w języku polskim):

Ania: Hej Michał, widziałeś już nową grę na konsole? Słyszałam, że ma super grafikę i mega rozgrywkę.

Michał: Tak, widziałem zwiastun na YouTube. Wygląda wspaniale! Już zamówiłem w przedsprzedaży. Ty też zamawiasz?

Ania: Zastanawiam się. Muszę najpierw sprawdzić recenzje na portalach poświęconych grom internetowym. Nie chcę wydawać kasy na coś, co nie będzie warte swojej ceny.

Julia: Hej, o czym rozmawiacie? Właśnie skończyłam transmisję na żywo na TikToku. Mnóstwo osób pytało o nową grę.

Ania: Gadamy o tej nowej grze na konsole. Michał już zamówił, a ja jeszcze nie jestem pewna.

Julia: Ja też zamówiłam. Wiesz, na Instagramie widziałam, że kilku wpływowym blogerów już ją testowało i bardzo chwalili.

Michał: No właśnie, te opinie są bardzo ważne. A propos, widzieliście nową aktualizację na Spotify? Dodali jakieś nowe funkcje do list odtwarzania.

Ania: Tak, teraz można udostępniać listy do odtwarzania bezpośrednio na mediach społecznościowych. Super sprawa! Już dodałam kilka nowych piosenek do mojej listy do ćwiczeń.

Julia: Świetnie! Ja też muszę sprawdzić. A co z nauczaniem zdalnym? Mieliśmy dzisiaj webinarium z biologii, ale niestety przegapiłam.

Michał: Spoko, było nagrywane. Możesz obejrzeć powtórkę na platformie szkolnej. Mówili o najnowszych odkryciach w biotechnologii.

Ania: Dzięki, Michał. Zawsze mogę na ciebie liczyć. A wracając do gier, widzieliście już nowe zestawy słuchawkowe do wirtualnej rzeczywistości? Wirtualna rzeczywistość staje się coraz bardziej realistyczna.

Julia: Tak, widziałam! Teraz nawet fitness/ćwiczenia na siłowni można wykonywać w wirtualnej rzeczywistości. To świetna alternatywa dla tradycyjnych ćwiczeń.

Michał: W sumie, fajnie że globalizacja przynosi nam tyle nowinek technologicznych. Dzięki niej możemy korzystać z najlepszych osiągnięć na całym świecie.

Ania: Zgadza się. A teraz, kto chce zagrać w komputerową grę wieloosobową /multiplayer? Mam nowy router [ruter] / urządzenie rozdzielające sygnał internetowy i Internet śmiga jak nigdy!

Julia: Ja! Zawsze jestem gotowa na grę /sesję gier internetowych. Zaczynamy!

Ocena karty pracy

Ćwiczenie 1.	4
Ćwiczenie 2.	4
Ćwiczenie 3.	4
Ćwiczenie 4.	4
Ćwiczenie 5.	6
Ćwiczenie 6.	10
Ćwiczenie 7.	3
Ćwiczenie 8.	15
	50 p.

Załącznik C1

Ćwiczenia kontrolne. Odpowiedz na wszystkie pytania, aby uzyskać maksymalnie 10 punktów. Odpowiedź na każde pytanie daje 1 punkt. Sprawdź odpowiedzi i oceń sam(a) siebie. (10 p.)

1. Zidentyfikuj przedrostek w poniższym wyrazie i określ jego znaczenie: biodegradacja
2. Utwórz nowy wyraz z przedrostkiem bio-.
3. Utwórz nowe złożenia z przedrostkiem euro- i podanymi wyrazami: firma, fundusz, konstytucja.
4. Dopasuj poniższe wyrazy do odpowiednich kontekstów: 1. e-mail; 2. telebim; 3. bioterapia
 - a) Ogromny ekran na stadionie wyświetlający obraz.
 - b) Leczenie chorób za pomocą produktów biologicznych.
 - c) Wiadomość elektroniczna przesyłana za pomocą Internetu.
5. Wyjaśnij znaczenie wyrazu „cyberprzestrzeń“, uwzględniając kontekst globalizacji.
6. Napisz zdanie z wyrazem „narkobiznes“.
7. Wyjaśnij, co oznacza przedrostek multi- w wyrazie „multikino“.
8. Podaj polskie odpowiedniki wyrazów: 1. e-learning 2. followers 3. social media
9. Wy tłumacz znaczenie przedrostka e- w nowym złożeniu: e-handel.
10. Zastąp zapożyczenie w zdaniu: Eventy modowe przyciągają uwagę mediów.

Odpowiedzi do samodzielnego sprawdzenia pytań kontrolnych.

1. Przedrostek: bio-. Znaczenie: związany z biologią lub organizmami żywymi. (odpowiedź 1p.)
2. Bioprodukt. Biorozwiązanie (odpowiedź 1p.)
3. eurofirma; eurofundusz, eurokonstytucja (odpowiedź 1p.)
4. 1 – c 2 – a 3 – b (odpowiedź 1p.)
5. Cyberprzestrzeń odnosi się do wirtualnej przestrzeni, w której się komunikujemy, głównie chodzi o przestrzeń internetową. W kontekście globalizacji, cyberprzestrzeń umożliwia globalny przepływ informacji, komunikację międzynarodową oraz handel na skalę światową. (odpowiedź 1p.)
6. Narkobiznes stanowi poważne globalne zagrożenie. Narkobiznes to nielegalna produkcja narkotyków i handel nimi. (1 zdanie 1p.)
7. Przedrostek multi- oznacza „wiele“, w przypadku „multikino“ oznacza kino z wieloma salami projekcyjnymi. (odpowiedź 1p.)
8. 1. Edukacja elektroniczna, czyli edukacja prowadzona za pomocą narzędzi internetowych.; 2. Obserwujący, 3. Media społecznościowe (odpowiedź 1p.)
9. Przedrostek e- w nowych złożeniach oznacza „elektroniczny“ lub „związany z Internetem“: - e-handel: Handel elektroniczny, czyli handel prowadzony przez Internet. (odpowiedź 1p.)
10. Wydarzenia modowe przyciągają uwagę mediów (1 wyraz 1p.)

Załącznik D1.

Praca domowa. Napisz akapit (około 100-120 słów) na temat „Wpływ nowych technologii na nasze codzienne życie”². W tekście (akapicie) użyj co najmniej 5 słów z zapożyczonymi przedrostkami (np. cyber-, e-, bio-, nano-). Znajdź ich wytłumaczenia w Internecie. (10 p.)

² Tworzenie tekstu z zastosowaniem przedrostków, ćwiczenie o wyższym stopniu trudności z koniecznością korzystania z internetowych słowników języka polskiego.

Załącznik D2.

Przykładowa odpowiedź ucznia (10 p.):

Wpływ nowych technologii na nasze codzienne życie jest ogromny. Jednym z najważniejszych obszarów, w których widzimy zmiany, jest cyberprzestrzeń. Wirtualna rzeczywistość staje się coraz bardziej powszechna, wpływając na sposób, w jaki pracujemy, uczymy się i spędzamy wolny czas. W edukacji rosnąca popularność e-booków sprawia, że wiedza jest bardziej dostępna niż kiedykolwiek wcześniej. W medycynie postępy w dziedzinie biotechnologii prowadzą do tworzenia nowych leków i terapii, które mogą ratować życie. Przykładem są nanocząsteczki, które umożliwiają precyzyjne dostarczanie leków do chorych komórek, minimalizując skutki uboczne. Te zmiany nie tylko ułatwiają nasze życie, ale także stawiają przed nami nowe wyzwania, takie jak zapewnienie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni. Dlatego ważne jest, abyśmy byli świadomi zarówno korzyści, jak i zagrożeń wynikających z rozwoju technologii. (5 p. za tekst z zapożyczonymi przedrostkami)

1. Technologia - zespół środków i działań stosowanych w różnych dziedzinach nauki i przemysłu, mających na celu wytwarzanie towarów i usług.
2. Cyberprzestrzeń - wirtualna przestrzeń stworzona przez połączenia komputerowe i sieci internetowe, w której odbywa się komunikacja i wymiana informacji.
3. E-booki - elektroniczne wersje książek, które można czytać na różnych urządzeniach, takich jak komputery, tablety, czytniki e-booków.
4. Biotechnologia - dziedzina nauki zajmująca się wykorzystaniem procesów biologicznych i organizmów do produkcji użytecznych produktów, takich jak leki, żywność czy biopaliwa.
5. Nanocząsteczki - bardzo małe cząsteczki o rozmiarach nanometrowych, które mają unikalne właściwości fizykochemiczne, stosowane w różnych dziedzinach, w tym w medycynie do precyzyjnego dostarczania leków. (5 p., punkt za wytłumaczony wyraz)

LEKCJA 2.

Temat: Zapożyczenia z języka angielskiego jako wynik globalizacji i internacjonalizacji języka polskiego

Faza wprowadzająca:

1. Nauczyciel prosi uczniów, by przeczytali pracę domową zadaną na poprzedniej lekcji. Uczniowie na ochotnika czytają wykonaną pracę domową. Nauczyciel ocenia odpowiedzi.
2. Nauczyciel wyświetla i odczytuje temat lekcji: „Zapożyczenia z języka angielskiego jako wynik globalizacji i internacjonalizacji języka polskiego” oraz cele lekcji. Uczeń:
 - Rozumie termin „zapożyczenie”. Zapamiętuje termin „internacjonalizacja”, „internacjonalizm”.
 - Potrafi ocenić, czy jest to zapożyczenie potrzebne czy zbędne.
 - Rozumie znaczenie internacjonalizmów stosowanych w języku polskim.
 - Potrafi zredagować tekst, w którym usunie zbędne zapożyczenia z angielskiego.
 - Wykona pracę badawczą, w której wykryje zapożyczenia z języka angielskiego i je zastąpi.

Faza realizacyjna:

1. Klasa wysłucha 10 min. wykładu prof. Katarzyny Kłosińskiej pt. Czy powinniśmy bać się zapożyczeń dostępnego na platformie MEN: <https://zpe.gov.pl/a/film/DUQxZIg7B>.
2. Nauczyciel dzieli klasę na grupy i wyświetla pytania do dyskusji w grupach:
 - Czy należy stosować zapożyczenia? Czego świadectwem są zapożyczenia?
 - Jakie zapożyczenia i w jaki sposób należy przyjmować do języka polskiego?
 - Na czym polega internacjonalizacja języka? Czy jest to zjawisko wyjątkowe i znane tylko w języku polskim?
3. Nauczyciel zapisuje najważniejsze przykłady internacjonalizmów na tablicy i komentuje je. Przykłady zapożyczeń z dziedziny technologii i mediów: *Internet, e-mail, skaner*, kultury popularnej: *celebryta, popgwiazda, rockidol, toplista*, terminologii naukowo-technicznej: *audyt, leasing, recykling, serwer*.

Komentarz nauczyciela:

Internacjonalizacja języka wiąże się z globalizacją oraz integracją europejską i technologiczną, to proces powstawania wspólnych słów i wyrażeń używanych w różnych językach. Internacjonalizacja ma ogromny wpływ na język polski, to proces prowadzący do powstawania nowych słów i adaptacji istniejących. Internacjonalizm to wyraz zapożyczony z jakiegoś języka do wielu innych języków i mający w nich to samo znaczenie. Szczególnie dużo zapożyczeń obserwujemy z języka angielskiego, który dominuje w wielu dziedzinach, takich jak technologia, biznes czy popkultura. Internacjonalizmy oraz neologizmy stają się integralną częścią codziennej komunikacji, wpływając na sposób, w jaki mówimy i piszemy. Angielski stał się *lingua franca* w wielu dziedzinach, z jednej strony ułatwia komunikację w biznesie, nauce, technologiach, a dobra znajomość angielskiego otwiera nowe możliwości edukacyjne i zawodowe, z drugiej zaś strony angielski zagraża językom narodowym. Częste używanie angielskich wyrażeń w polskiej mowie codziennej, zwłaszcza w kontekście zawodowym (np. tzw. korpomowa nadużywa słów „deadline”, „meeting”, „feedback”) przyczynia się do wprowadzania zapożyczeń do języka polskiego (np. całkowicie przyswojone zapożyczenia to „komputer”, „internet”, „blog”).

Z kolei wśród kalk strukturalnych występują: a) kalki słowotwórcze (wyrazowe), np. drapacz chmur (ang. sky-scraper), nowomowa (ang. newspeech), b) kalki frazeologiczne, np. białe kołnierzyki (ang. white collars), czarny piątek (ang. Black Friday), Dolina Krzemowa (ang. Silicon Valley), Pierwsza Dama (ang. First Lady), burza mózgów (brainstorming), pranie pieniędzy (money laundering).

Polszczyzna już wchłonęła wiele angielskich słów, takich jak „weekend”, „komputer”, „Internet”, które stały się powszechnie używane i nie są uznawane za wyrazy obce, które należy zastąpić. Z kolei nadal notujemy użycie mnóstwo nowych słów i zwrotów związanych z technologią i zjawiskami internetowymi, takich jak „memy”, „vlog”, „hashtag”, które upowszechniają się szczególnie w języku młodzieży. Język młodzieżowy przoduje w adaptacji nowych słów i zwrotów z innych języków, co wpływa na dynamikę i ewolucję języka (np.: *hobby, fast food, lunch, t-shirt, fejm, dissować, bifor, after, korpo, apka*). Nastąpiło także tworzenie rodzimych form od wyrazów obcych (np. *debeściak – od the best, hicior – od hit, coolowy – od cool, superowski – od super*).

Tekst komentarza na podstawie: Alicja Witalisz *Przewodnik po anglicyzmach w języku polskim*, Kraków 2016.

4. Praca w grupach. Nauczyciel dzieli klasę na grupy i rozdaje karty pracy (**Załącznik B1**). W karcie pracy dobierając ćwiczenia do poziomu uczniów³. Karta pracy może być oceniona wybiórczo lub w całości wg punktów proponowanych w ocenie karty pracy (dwie lekcje poświęcone tematom globalizacji i internacjonalizacji mogą być oceniane razem).

5. Prezentacja wykonanych zadań. Nauczyciel prosi, by uczniowie śledzili teksty, gdy kolejna grupa będzie dokonywać prezentacji. Nauczyciel ocenia pracę uczniów (**Załącznik B2**).

Faza podsumowująca:

1. Uczniowie tworzą notatkę podsumowującą lekcję: zapisują określenie internacjonalizacji i przykłady zapożyczeń z języka angielskiego. Inny wariant podsumowania: Uczniowie samodzielnie podsumowują swoją wiedzę, odpowiadając na pytania kontrolne, sprawdzając odpowiedzi i oceniając siebie (**Załącznik C1**)

3. Nauczyciel ponownie odczytuje temat i cele lekcji. Inicjuje krótką rozmowę na temat kryteriów sukcesu. Natomiast uczniowie samodzielnie oceniają siebie według kryteriów i zaznaczają poziom, które osiągnęli.

Kryteria sukcesu	Wspaniale	Średnio	Miernie	Komentarz (dlaczego?)
Rozumiem termin „zapożyczenie”, „Internacjonalizacja”				
Potrafę rozpoznać, czy to jest zapożyczenie potrzebne czy zbędne				
Rozumiem znaczenie internacjonalizmów stosowanych w języku polskim				
Potrafę zredagować tekst i zastąpić w nim zbędne				

³ Wykorzystanie różnych stopni trudności pozwala na dostosowanie ćwiczeń do poziomu zaawansowania uczniów. Ćwiczenia można wykonywać wybiórczo. Trudniejsze są oznaczone gwiazdką.

zapożyczenia z języka angielskiego				
------------------------------------	--	--	--	--

4. Nauczyciel zadaje pracę domową (**Załączniki D1-D2**).

Załącznik B1

Karta pracy na lekcji

Ćwiczenie 1. Wybierz poprawne polskie odpowiedniki dla podanych słów: (4p.)

1. Blog
 - A. Dziennik internetowy
 - B. Książka elektroniczna
2. Selfie
 - A. Zdjęcie grupowe
 - B. Autoportret
3. E-handel
 - A. Handel elektroniczny
 - B. Sklep fizyczny
4. Streaming
 - A. Transmisja na żywo
 - B. Pobieranie plików

Ćwiczenie 2. Uzupełnij zdania odpowiednimi anglicyzmami lub ich polskimi odpowiednikami: (4p.)

1. W dzisiejszych czasach każdy ma w kieszeni _____, dzięki któremu może korzystać z _____ i robić _____.
2. Popularność _____ sprawiła, że wiele osób prowadzi własny _____.
3. Zakupy online są teraz na porządku dziennym, a _____ rozwija się bardzo szybko.
4. W weekend zrobiliśmy sobie _____ podczas wycieczki w góry.

Ćwiczenie 3. Przeczytaj poniższy tekst i znajdź co najmniej 5 anglicyzmów lub internacjonalizmów. Następnie zapisz ich polskie odpowiedniki. (5 p.)

Anna i Karol zdecydowali się na lunch w nowo otwartej restauracji typu fast food. Zamówili burgery i frytki, a do tego dwa napoje gazowane. Po jedzeniu Anna sprawdziła swoje e-maile na smartfonie, a Karol opublikował nowe selfie na Instagramie. Rozmawiali o planach na wieczór i zdecydowali się na obejrzenie ulubionego serialu na platformie streamingowej.

Ćwiczenie 4. Uzupełnij zdania. Wstaw odpowiednie zapożyczenie do luk w zdaniach: (5 p.)

1. Wielu młodych ludzi marzy, aby zostać _____ i być rozpoznawalnym na całym świecie.
2. Dzięki _____ możemy przysyłać wiadomości w kilka sekund.
3. Każda firma korzysta z _____, aby przechowywać swoje dane.
4. W mojej skrzynce _____ jest pełno nowych wiadomości.
5. Ekologia jest ważna, dlatego dbamy o _____ odpadów.

Ćwiczenie 5*. Praca w grupach. Przeczytajcie poniższy tekst i znajdźcie co najmniej 3 anglicyzmy, które mają polskie odpowiedniki i 3 anglicyzmy, które nie mają polskich odpowiedników. Następnie zapiszcie ich w dwóch kolumnach i porównajcie swoje prace. (6p.)

- Anna: Cześć Karol, co planujesz na wieczór? Może pójdziemy do nowego aquaparku?

- Karol: Brzmi świetnie! Ale muszę najpierw wysłać kilka e-maili i zrobić backup danych na serwerze.
- Anna: Okej, ja też mam trochę pracy. Muszę przeskanować kilka dokumentów i wysłać fakсы do biura.
- Karol: Po pracy moglibyśmy obejrzeć jakiś kultowy film albo przeczytać bloga o nowych trendach w technologii.
- Anna: Super pomysł! A może jeszcze zrobimy sobie selfie w aquaparku i wrzucimy na Instagrama?

Ćwiczenie 6*. Dopasuj termin do jego definicji. (16 p.)

Terminy:	Definicje
1. Audyt	a. Kierownik zarządzający firmą lub projektem.
2. Barter	b. Proces przetwarzania odpadów w celu ich ponownego użycia.
3. Blog	c. Wymiana towarów lub usług bez użycia pieniędzy.
4. Indeksacja	d. Miejsce przechowywania danych i udostępnianie ich innym komputerom w sieci.
5. Lobbyista	e. Proces sprawdzania dokumentów finansowych w firmie.
6. Monitoring	f. Osoba zajmująca się próbą wywierania wpływu na decyzje polityczne lub biznesowe.
7. Menedżer	g. Badanie i kontrola stanu zdrowia za pomocą nowoczesnych technologii biologicznych.
8. Recykling	h. Kliknięcie myszką na ikonie lub linku.
9. Haker	i. Komputer przenośny.
10. Kliknąć	j. Produkt przyjazny dla środowiska.
11. Notebook	k. Proces śledzenia i rejestrowania jakichś działań.
12. Serwer	l. Zarejestrować się w systemie komputerowym.
13. Skanowanie	m. Tworzenie kopii cyfrowej dokumentu papierowego.
14. Zalogować się	n. Proces dostosowania wartości, np. wskaźników finansowych, do aktualnych warunków ekonomicznych.
15. Biodiagnostyka	o. Dziennik internetowy, może być tematyczny, np. podróżniczy
16. Ekoprodukt	p. Osoba zajmująca się bezprawnym łamaniem zabezpieczeń komputerowych.

Ćwiczenie 7*. Znajdź w tekście 10 anglicyzmów, wypisz je i podaj ich polskie odpowiedniki, jeśli istnieją. Każdy znaleziony i wytłumaczony wyraz daje 1 punkt. (10 p.)

Nowy menedżer wprowadził system monitoringu, aby zwiększyć efektywność pracy. Pracownicy muszą regularnie klikać na odpowiednie ikony, aby zalogować się do systemu. W ramach audytu przeprowadzono szczegółową analizę billingów i indeksacji danych. W firmie wdrożono również program recyklingu oraz promocję ekoproduktów. Pracownicy korzystają z notebooków i serwerów, aby usprawnić przepływ informacji. Lobbyista z zewnętrznej firmy pomógł w negocjacjach z kontrahentami.

Załącznik B2.

Odpowiedzi do karty pracy

Ćwiczenie 1. Odpowiedzi. 1a, 2b, 3a, 4a

Ćwiczenie 2. Odpowiedzi ucznia:

1. W dzisiejszych czasach każdy ma w kieszeni smartfon, dzięki któremu może korzystać z Internetu i robić selfie.
2. Popularność YouTube'a sprawiła, że wiele osób prowadzi własny kanał.
3. Zakupy online są teraz na porządku dziennym, a e-handel rozwija się bardzo szybko.
4. W weekend zrobiliśmy sobie selfie podczas wycieczki w góry.

Ćwiczenie 3. Odpowiedzi ucznia. Polskie odpowiedniki (co najmniej 5):

lunch – obiad; fast food - szybkie jedzenie; burger – hamburger (to słowo jest już przyjęte w języku polskim); e-maile – maile (to słowo jest już przyjęte w języku polskim); smartfon – telefon komórkowy; selfie –zdjęcie zrobione samemu sobie telefonem komórkowym; Instagram - nazwa własna, brak polskiego odpowiednika; serial - to słowo jest już przyjęte w języku polskim; platforma streamingowa - to wyrażenie jest już przyjęte w języku polskim.

Ćwiczenie 4. Odpowiedzi ucznia.

1. Celebryta; 2. SMS-owi; 3. Serwera; 4. E-mailowej; 5. Recykling

Ćwiczenie 5*. Odpowiedzi:

1. Anglicyzmy, które mają polskie odpowiedniki: 1. aquapark – park wodny; 2. e-mail – list elektroniczny; 3. backup – [wym. bekap] zapasowa kopia danych komputerowych; 4. blog – dziennik internetowy 5. kultowy – znany; 6. okej – dobrze, tak.
2. Anglicyzmy, które nie mają polskich odpowiedników: 1. Serwer, 2. Skanować (zeskanować), 3. Faks (fax), 4. selfie – zdjęcie zrobione samemu sobie smartfonem, nie ma jednowyrazowego odpowiednika („autoportret” nie jest dokładnym odpowiednikiem)

Ćwiczenie 6*. Odpowiedzi:

- 1.e; 2. c; 3. o; 4. n;5. f; 6. k;7. a; 8. b; 9. p;10. h; 11. i;12. d; 13. m; 14. l; 15. g;16. j

Ćwiczenie 7*. Odpowiedzi:

- 1 menedżer – kierownik, osoba zarządzająca przedsiębiorstwem
- 2 monitoring - nadzór
- 3 kliknąć (klikać) – nacisnąć, wcisnąć
- 4 zalogować się - zarejestrować się
- 5 audyt - kontrola
- 6 billing – wydruk komputerowej rejestracji połączeń telefonicznych
- 7 (indeksacja)
- 8 recykling - ponowne wykorzystanie
- 9 ekoprodukt - produkt ekologiczny
- 10 notebook - komputer przenośny
- 11 (serwer)
- 12 lobbysta - osoba wpływająca na decyzje

Karta oceny

Ćwiczenie 1.	4
Ćwiczenie 2.	4
Ćwiczenie 3.	5
Ćwiczenie 4.	5
Ćwiczenie 5.	6
Ćwiczenie 6.	16
Ćwiczenie 7.	10
	50 p.

(1 pamoka: 50 taşkų ir 2 pamoka: 50 taşkų sudaro 100 proc. paţymio, t.y. 10 balų)

Załącznik C1

Ćwiczenia kontrolne. Uzupełnij poniższe zdania odpowiednimi terminami: audyt, barteru, ekoprodukty, kliknąć, lobbysta, menedżer, monitoring, notebook, recykling, serwer. Sprawdź odpowiedzi i oceń sam(a) siebie. **(10 p.)**

1. Przeprowadzono _____, aby ocenić stan finansowy firmy.
2. Firma stosuje _____, aby ponownie wykorzystać surowce.
3. Nowy _____ zarządza zespołem marketingowym.
4. Muszę _____ na link, aby pobrać plik.
5. Wymieniliśmy się produktami na zasadzie _____.
6. Proces _____ pozwala na śledzenie aktywności pracowników.
7. _____ to komputer przenośny, idealny do pracy w terenie.
8. _____ zajmuje się wpływaniem na decyzje polityczne.
9. _____ to proces przetwarzania danych na serwerze.
10. Firma produkuje _____, które są przyjazne dla środowiska.

Odpowiedzi

1. audyt; 2. recykling; 3. menedżer; 4. kliknąć; 5. barteru; 6. monitoringu; 7. notebook; 8. lobbysta
9. serwer; 10. ekoprodukty.

Załącznik D1

Praca domowa. Przeczytaj dialog Alicji i Jakuba, następnie zbadaj, które anglicyzmy możesz zastąpić wyrazami polskimi, a których nie da się zastąpić. Zastanów się, jakich wyrazów spodziewałbyś się / spodziewałabyś się w naturalnej rozmowie młodych pracowników międzynarodowego biura i sformułuj kilkuzdaniową wypowiedź dotyczącą popularności internacjonalizmów wśród młodzieży.

Alicja: Cześć, Jakub! Czy udało ci się już zalogować do systemu, żeby przejrzeć wyniki audytu?

Jakub: Cześć, Alicjo! Tak, zalogowałem się rano. Nasz menedżer chciał, żebym dokładnie przeanalizował dane. Czy wiesz, że planują zorganizować kolejny audyt za miesiąc?

Alicja: Tak, słyszałam. A propos analizy, muszę jeszcze zeskanować kilka dokumentów przed końcem dnia. Wczoraj mieliśmy problem z serwerem, ale technik powiedział, że to sprawa jakiegoś hakera.

Jakub: Serio? To niepokojące. W dzisiejszych czasach monitoring bezpieczeństwa IT jest kluczowy. Wiesz, lobbysta z branży IT zaproponował nam nowe rozwiązania do ochrony danych.

Alicja: To dobrze, że ktoś o tym myśli. Słyszałeś o tej nowej technologii biodiagnostyki? Podobno wprowadzają ją jako część nowego projektu ekoproduktów. A co z umową barterową z naszym nowym partnerem? Czy to już załatwione?

Jakub: Tak, menedżer potwierdził, że wszystko jest na dobrej drodze. Dzisiaj rano przesłał mi na e-mail szczegóły transakcji. Musiałem kliknąć kilka razy, żeby znaleźć odpowiednie dokumenty.

Alicja: Świetnie. Na koniec dnia musimy jeszcze omówić plan recyklingu zużytych sprzętów biurowych. Chcemy wprowadzić bardziej ekologiczne praktyki.

Jakub: Zgadza się. To ważne, abyśmy jako firma dbali o środowisko. Spotkamy się później, żeby omówić szczegóły?

Alicja: Oczywiście. Do zobaczenia później, Jakub!

Jakub: Do zobaczenia, Alicjo!

Załącznik D2. Przykładowa praca domowa. Odpowiedź ucznia:

Alicja: Cześć, Jakub! Czy udało ci się już **zarejestrować się** do systemu //w systemie, żeby przejrzeć wyniki **kontroli**?

Jakub: Cześć, Alicjo! Tak, zalogowałem się rano. Nasz **kierownik** chciał, żebym dokładnie przeanalizował dane. Czy wiesz, że planują zorganizować kolejną **kontrolę** za miesiąc?

Alicja: Tak, słyszałam. A propos analizy, muszę jeszcze **zeskanować** (nie da się zastąpić) kilka dokumentów przed końcem dnia. Wczoraj mieliśmy problem z **serwerem**, ale technik powiedział, że to sprawka jakiegoś **hakera**.

Jakub: Serio? To niepokojące. W dzisiejszych czasach **nadzór bezpieczeństwa IT** (IT=*technologie informacyjne, przyjęty skrót angielski IT* (ang. *Information Technology*), raczej nie da się zastąpić skrótem polskim) jest kluczowy. Wiesz, przedstawiciel branży IT zaproponował nam nowe rozwiązania do ochrony danych.

Alicja: To dobrze, że ktoś o tym myśli. Słyszałeś o tej nowej technologii **diagnostyki biologicznej**? Podobno wprowadzają ją jako część nowego projektu **ekologicznych produktów**. A co z **umową wymiany** z naszym nowym partnerem? Czy to już załatwione?

Jakub: Tak, **kierownik** potwierdził, że wszystko jest na dobrej drodze. Dzisiaj rano przesłał mi na **maila** (nie da się zastąpić) szczegóły transakcji. Musiałem **kliknąć** (nie da się zastąpić) kilka razy, żeby znaleźć odpowiednie dokumenty.

Alicja: Świetnie. Na koniec dnia musimy jeszcze omówić plan **przetwarzania odpadów** zużytych sprzętów biurowych. Chcemy wprowadzić bardziej **przyjazne dla środowiska** praktyki.

Jakub: Zgadzam się. To ważne, abyśmy jako firma dbali o środowisko. Spotkamy się później, żeby omówić szczegóły?

Alicja: Oczywiście. Do zobaczenia później, Jakub!

Jakub: Do zobaczenia, Alicjo!

Przykładowa kilkudzaniowa wypowiedź: Zapożyczenia z angielskiego są bardzo popularne i dlatego są częściej stosowane niż odpowiedniki polskie, szczególnie, jeśli rozmowa toczy się wśród młodzieży i dotyczy technologii informacyjnych i hobby. Najwięcej internacjonalizmów młodzież stosuje podczas pisania w mediach społecznościowych.

Parengè Kinga Geben